

**דוח יחס כושר פירעון כלכלי של
הראל חברה לביטוח בע"מ
ליום 31 בדצמבר 2018**

תוכן עניינים

דוח יחס כושר פירעון כלכלי של

הראל חברה לביטוח בע"מ

ליום 31 בדצמבר 2018

4- 2 דוח מיוחד של רו"ח
4- 3 א. רקע ודרישות גילוי
4- 4 ב. הגדרות
4- 5 ג. מתודולוגית החישוב
4- 6 ד. הערות והבהרות
4- 8 סעיף 1 - יחס כושר פירעון וסף הון
4- 9 סעיף 2 - מאזן כלכלי
4- 10 סעיף 2א' - מידע אודות מאזן כלכלי
4- 14 סעיף 2ב' - הרכב התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
4- 15 סעיף 2ג' - דוח תנועה באומדן מיטבי (BE) בשייר של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)
4- 16 סעיף 3 - הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
4- 18 סעיף 4 - הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
4- 19 סעיף 5 - סף הון (MCR)

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד

הדירקטוריון של

הראל חברה לבטוח בע"מ

א.ג.נ.

הנידון : בדיקה של יישום הוראות מסוימות של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בעניין כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II של חברת הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן – "החברה") ליום 31 בדצמבר, 2018

בדקנו את ההון הנדרש לשמירה על כושר פירעון ("SCR" – להלן) ואת ההון הכלכלי של חברת הראל חברה לביטוח בע"מ ליום 31 בדצמבר, 2018 (להלן "המידע"), המצורף בזה. הדירקטוריון וההנהלה אחראים להכנה ולהצגה של המידע הערוך בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – "הממונה") בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II (להלן – "ההוראות") כפי שנכללו בחוזר ביטוח מספר 2017-1-20 על תיקוניו החשובים, התחזיות וההנחות שהיוו בסיס להכנת המידע הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה.

בדיקתנו נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי ובהתאם להנחיות הממונה, כפי שנכללו בנספח ב' לחוזר ביטוח 2017-1-20 מ-3 בדצמבר 2017, המפרט הוראות לעניין ביקורת על דוח יחס כושר פירעון כלכלי.

בהתבסס על בדיקת הראיות התומכות בחישובים, בתחזיות ובהנחות, כפי שמוזכר להלן, אשר שימשו את הדירקטוריון וההנהלה של החברה בהכנת המידע, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהתחזיות וההנחות, בכללותן, אינן מהוות בסיס סביר למידע בהתאם להוראות. כמו כן לדעתנו, המידע לרבות אופן קביעת ההנחות והתחזיות הוכנו, מכל הבחינות המהותיות בהתאם להוראות, והוצגו, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות.

יודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בסעיף 2ד - הערות והבהרות בדוח יחס כושר הפירעון, בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתה על יחס כושר הפירעון.

תל אביב, 14 ביולי 2019

בכבוד רב,

סומך חייקין

רואי חשבון

א. רקע ודרישות גילוי

1. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

המידע המפורט להלן, חושב בהתאם להוראות חוזר ביטוח 9-1-2017, "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (להלן – "חוזר סולבנסי"), נערך ומוצג בהתאם להוראות בחוזר ביטוח 20-1-2017, "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II". חוזר זה על הבהרותיו ותיקוניו יכונה להלן "חוזר הגילוי".

הוראות משטר כושר פירעון כלכלי, מבוססות על הוראות הנדבך הראשון של דירקטיבה המכונה Solvency II (להלן - "הדירקטיבה"), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2017 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים:

נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון. נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA). נדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי והוא מיושם בישראל החל מ-30 ביוני 2017 על נתוני 31 בדצמבר 2016.

הנדבך הראשון קובע מודל סטנדרטי לחישוב ההון העצמי הקיים וההון הנדרש לכושר פירעון, במטרה להביא לכך שחברת ביטוח תחזיק כרית לספיגת הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים בלתי צפויים שלהם היא חשופה. **יחס כושר הפירעון הינו היחס בין ההון העצמי הקיים וההון הנדרש.**

ההון העצמי הקיים, לצורך הסולבנסי, יורכב מהון רובד 1 והון רובד 2. הון רובד 1 כולל הון עצמי המחושב באמצעות הערכת שוויים של הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח לפי הוראות החוזר, והון רובד 1 נוסף. הון רובד 1 נוסף והון רובד 2 כוללים מכשירי הון עם מנגנונים לספיגת הפסדים לרבות מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני אשר הונפקו לפני מועד התחילה. החוזר כולל מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR (ראה להלן), כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (בתקופת הפריסה, המפורטת להלן - 50% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה).

את ההון הקיים יש להשוות להון הנדרש כאשר קיימות שתי רמות של דרישות הון:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפירעון של חברת ביטוח (להלן - SCR). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד של התממשות תרחישים שונים, תוך התחשבות ברמת המתאם של גורמי הסיכון השונים, הכל על בסיס ההנחיות ליישום משטר כושר הפירעון החדש. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח.

- רמה מינימלית של הון (להלן - MCR או "סף הון"). בהתאם לחוזר סולבנסי, סף ההון יהיה שווה לגבוה שבין סכום ההון הראשוני המינימלי הנדרש לפי "דרישות הון משטר קודם" לבין סכום הנגזר מגובה עתודות ביטוח ופרמיות (כהגדרתן בחוזר סולבנסי) המצוי בטווח שבין 25% לבין 45% מה-SCR.

ההון הקיים מחושב באמצעות נתונים ומודלים לחישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי המתבססים, בין היתר, על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר. החישובים המבוצעים במסגרת חישוב ההון הכלכלי ודרישת ההון הכלכלית הם בעלי רמת מורכבות גבוהה.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר כדלהלן:

(א) עמידה בדרישות ההון (SCR)

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 (להלן - "תקופת הפריסה") יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR.

(ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים, החל משנת 2017, עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד בדוח זה

הנתונים הכלולים בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, לרבות ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, מבוססים, בין השאר, על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם "מידע צופה פני עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שבא לידי ביטוי בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, כתוצאה מכך שתחזיות, הערכות ואומדנים אלה, כולם או חלקם לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שנחזה, בין היתר בהתייחס להנחות אקטואריות (בכלל זה שיעורי תמותה, תחלואה, החלמה, ביטולים, הוצאות, מימוש גמלה ושיעור רווח חיתומי), הנחות לגבי פעולות הנהלה עתידיות, שיעורי ריבית חסרת סיכון, תשואות בשוק ההון, הכנסות עתידיות ונזק בתרחישי קטסטרופה.

א. רקע ודרישות גילוי (המשך)

2. הוראות גילוי ודיווח בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי לשנת 2018 ואילך

בחוזר הגילוי נקבע, בין היתר, כי דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני דצמבר 2018 יפורסם באתר האינטרנט של החברה עד 15 ביולי 2019 ובגין נתוני 30 ביוני 2019 יפורסם עד 31 בדצמבר 2019. מכאן ואילך ייכלל דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב. דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר של כל שנה יבוקר בידי רואה החשבון המבקר של החברה וזאת החל מהדוח על נתוני דצמבר 2018 (חברת ביטוח רשאית להקדים את ביצוע הביקורת לנתוני 31 בדצמבר 2017). כמו כן החוזר כולל הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה, ביקורתו על ידי רואה החשבון המבקר של החברה ודרישות הגילוי לגביו.

החברה בחרה להקדים את ביצוע הביקורת וקיבלה, בחודש נובמבר 2018, את אישור הממונה על ביצוע ביקורת לראשונה בגין נתוני 31 בדצמבר 2017.

ב. הגדרות

- אומדן מיטבי (Best Estimate)** - צפי של תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מחוזי הביטוח וחוזי ההשקעה במהלך כל תקופת קיומם, ללא מרווחי שמרנות, כשהם מהווים בריבית חסרת סיכון מותאמת.
- ביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)** - ביטוח בריאות המתנהל בדומה לביטוח חיים.
- ביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)** - ביטוח בריאות המתנהל בדומה לביטוח כללי.
- הון נדרש בסיסי לכושר פירעון (BSCR)** - הון נדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון, המחושב על פי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי ללא התחשבות בהון הנדרש בשל סיכון תפעולי, התאמה לספיגת הפסדים בשל מס נדחה והון נדרש בשל חברות מנהלות.
- הון נדרש לכושר פירעון (SCR)** - סך ההון הנדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון, המחושב על פי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
- הון עצמי מוכר** - סך הון רוברד 1 והון רוברד 2 של חברת ביטוח, לאחר ניכויים והפחתות בהתאם להוראות חלק ב' בנספח לחוזר הסולבנסי.
- הון רוברד 1 בסיסי** - הון עצמי חשבונאי בתוספת השינוי בעודף נכסים על התחייבויות הנובע מפערים בין אופן הערכת הנכסים והתחייבויות במעבר למאזן כלכלי ובניכוי נכסים בלתי מוכרים ודיבידנד שהוכרז לאחר תאריך הדוח וטרם פורסם לראשונה.
- הון רוברד 1 נוסף** - שטר הון צמית, מניות בכורה לא צוברות, מכשיר הון ראשוני מורכב, מכשיר הון רוברד 1 נוסף.

ב. הגדרות (המשך)

- הון רובד 2** - מכשירי הון רובד 2, מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב - כששוים מוערך לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר הסולבנסי.
- השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון** - מתאם בין סיכונים שונים במודל, ככל שיש פיזור בין מגזרי הפעילות בתיק ופיזור בין הסיכונים כך השפעת המתאם גדלה והוא מפחית את סך הסיכון.
- יחס כושר פירעון** - היחס בין ההון העצמי המוכר לבין ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת הביטוח.
- התאמת תרחיש מניות** - דרישת הון מוקטנת על סוגי השקעות מסוימים שתגדל בהדרגתיות עד לשנת 2023 כשדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.
- מאזן כלכלי** - מאזן החברה כאשר שווים של הנכסים וההתחייבויות מותאם לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר הסולבנסי.
- מרווח סיכון (RM)** - סכום נוסף על האומדן המיטבי המשקף את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת או מבטח משנה ידרשו על מנת לקבל על עצמן את התחייבויות הביטוח של החברה.
- סף הון מינימלי (MCR)** - הון מינימלי הנדרש מחברת הביטוח.
- רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP)** - Expected Profit in Future Premiums; הרווח העתידי הגלום בהתחייבויות חוזי ביטוח חיים ובריאות.
- תקופת פריסה** - במסגרת הוראות המעבר ליישום משטר כושר פירעון כלכלי, בשנים 2017 עד 2024, הון נדרש לכושר פירעון (SCR) של חברת הביטוח יעלה בהדרגה מ-60% בשנת 2017 ועד עמידה מלאה בהון נדרש לכושר פירעון (100%) בשנת 2024.
- UFR** - שיעור הריבית העתידית האחרונה הנגזר מהריבית הריאלית הצפויה בטווח הארוך ומהציפיות לאינפלציה בטווח הארוך, אליה מתכנס עקום הריבית המתואמת, בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
- מתאם תנודתיות (VA)** - רכיב אנטי מחזורי המשקף את המרווח הגלום בתיק נכסי חוב מייצג של חברות ביטוח, ומתווסף לעקום הריבית המתואמת בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.

ג. מתודולוגית החישוב

דוח יחס כושר הפירעון הכלכלי חושב ונערך בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה") בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II (להלן - "ההוראות") כפי שנכללו בחוזר סולבנסי על הבהרותיו. להלן עיקרי ההוראות:

מאזן כלכלי

המאזן הכלכלי מחושב לפי הכללים וההוראות המפורטים שפרסם הממונה, אשר מבוססים על כללי Solvency II באירופה, עם התאמות למאפייני המוצרים והסביבה הכלכלית בישראל. מטרת הכללים היא לשקף את הערך הכלכלי של סעיפי המאזן בהתאם לתפיסת הממונה. לפי ההוראות, ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin), המייצג את התוספת להתחייבויות הביטוחיות שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת תדרוש, לצורך קבלת התחייבויות הביטוח של חברת ביטוח. על-פי ההוראות מרווח הסיכון מחושב בשיטת עלות ההון, בשיעור של 6% לשנה מההון הנדרש הצפוי, בגין סיכונים ביטוחיים, לאורך חיי העסקים הקיימים, כאמור להלן. המאזן הכלכלי נערך על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה, בתוספת חברות ביטוח בנות אשר נתונין מאוחדים עם נתוני חברת הביטוח. המאזן הכלכלי אינו כולל את הערך הכלכלי של פעילות הגמל והפנסייה שתחת חברת הביטוח ולא את הערך הכלכלי של נכסים לא מוחשיים ושל הוצאות רכישה נדחות.

ג. מתודולוגית החישוב (המשך)ההון הנדרש לכושר פירעון

חישוב ההון הנדרש לכושר פירעון מבוסס על הערכת החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לרכיבי הסיכון הבאים אשר קבועים בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי: סיכוני ביטוח חיים, סיכוני ביטוח בריאות, סיכוני ביטוח כללי, סיכוני שוק וסיכוני צד נגדי. רכיבי סיכון אלה כוללים תתי רכיבי סיכון בהתייחס לסיכונים ספציפיים אליהם חשופה חברת הביטוח. הערכת חשיפת ההון העצמי הכלכלי לכל תת רכיב סיכון מתבצעת על בסיס תרחיש מוגדר שנקבע בהנחיות. קביעת ההון הנדרש לכושר פירעון מבוססת על סכימה של דרישות ההון בגין רכיבי הסיכון ותתי רכיבי הסיכון כאמור, בניכוי השפעת הפיזור בין הסיכונים בחברה עלפי מקדמי המתאם המיוחסים להם לפי ההוראות, ובניכוי התאמה לספיגת הפסדים בשל מס נדחה, כמפורט בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי. בנוסף, כולל חישוב ההון הנדרש לכושר פירעון רכיבים של הון נדרש בגין סיכון תפעולי והון נדרש בגין חברות מנהלות. יודגש כי לתוצאות המודלים המשמשים בחישוב ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, רגישות גבוהה לתחזיות ולהנחות הכלולות בהם וכן לאופן יישומן של ההנחיות. ליחס כושר הפירעון הכלכלי רגישות גבוהה למשתני שוק ולמשתנים אחרים ובהתאם עשוי להיות תנודתי. דרישת ההון בגין כל סיכון מחושבת בהתאם לחשיפת החברה לסיכון זה ובהתחשב בפרמטרים שנקבעו על-ידי ההוראות. גובה ההון הנדרש מייצג, על-פי ההוראות, את היקף ההון העצמי שיאפשר לחברת הביטוח לספוג, בשנה הקרובה, הפסדים בלתי צפויים ולעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים ומוטבים במועדן, ברמת בטחון של 99.5%.

ד. הערות והבהרות

1. כללי

דוח יחס כושר הפירעון כולל, בין היתר, תחזיות המבוססות על הנחות ופרמטרים בהתאם לניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת, ועל הערכות החברה לגבי העתיד ככל שיש לחברה מידע רלוונטי וקונקרטי עליו ניתן להתבסס. המידע והמחקרים הם אותם אלו ששימשו בסיס לדיווח השנתי של החברה לשנת 2018. לא הובאו בחשבון מידע או מחקרים אשר גובשו לאחר מועד פרסום הדיווח השנתי של החברה לשנת 2018 אם וככל שבוצעו. יודגש כי נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות ואין בידי החברה להעריך את השפעת הרפורמות והשינויים הללו באופן אמין. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב. למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים (כגון שינויים בעקום הריביות לאחר מועד הדו"ח - לפירוט ראה סעיף 4 בדו"ח הדירקטוריון של החברה לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2019) ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

2. השפעות עתידיות של מעשי חקיקה ורגולציה הידועים ליום פרסום הדוח וחשיפה לתלויות

(א) תחום הביטוח נתון בשנים האחרונות לשינויים תכופים בהסדרים תחיקתיים ולהוראות רגולטוריות תכופות. ראה בקשר לכך סעיפים 2.1, 2.2, 2.3 בחלק ב' בפרק עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2018. למעשי החקיקה ולהוראות הרגולציה קיימת השלכה על רווחיות החברה ותזרימי המזומנים שלה וכפועל יוצא על יחס כושר הפירעון הכלכלי. חישוב יחס כושר הפירעון אינו כולל את כל ההשפעה האפשרית של מעשי החקיקה האמורים וההוראות הרגולטוריות וכן התפתחויות אחרות שטרם באו לידי ביטוי מעשי בנתונים בפועל, שכן אין בידי החברה, נכון למועד זה, יכולת להעריך את כל השפעתם על תוצאותיה העסקיות ועל יחס כושר הפירעון.

(ב) בהתאם לחוזר סולבנסי השווי של התחייבויות תלויות במאזן הכלכלי נקבע על פי שווין במאזן החשבונאי בהתאם להוראות תקן בינלאומי לחשבונאות IAS 37, מזידה זו אינה משקפת את ערכן הכלכלי. לא ניתן להעריך את

השלכות אי הודאות הנגזרת מהחשיפה לתלויות המתוארת בבאור 38 א' לדוחות הכספיים לשנת 2018, לרבות השפעתה על הרווחיות העתידית ועל יחס כושר הפירעון.

סעיף 1 - יחס כושר פירעון וסף הון

1. יחס כושר פירעון	
ליום 31 בדצמבר, 2017	ליום 31 בדצמבר, 2018
(מבוקר)	(מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,812	11,852
9,494	9,940
1,318	1,912
114%	119%

ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:
 הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR) - ראו סעיף 3
 הון נדרש לכושר פירעון (SCR) - ראו סעיף 4
 עודף יחס כושר פירעון ליום הדוח

אירועים מהותיים שהתרחשו בתקופה שבין תאריך המאזן לתאריך הדיווח והשפיעו על יחס כושר הפירעון של החברה

הנפקת הון (*)	
ליום 31 בדצמבר, 2017	ליום 31 בדצמבר, 2018
(מבוקר)	(מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
172	343
116%	123%
10,241	10,745
742	1,451

יחס כושר פירעון (ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות)
 יעד הדירקטוריון לתקופה¹
 עודף הון ביחס ליעד (*) הסכום המוצג לעיל, כולל תמורה בסך של כ- 600 מיליוני ש"ח שהתקבלה בגין הנפקת 600 מיליוני ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה טז) בניכוי פירעונות בסך כולל של 141 מיליוני ש"ח ובניכוי סך של 116 מיליוני ש"ח הון מונפק מעבר למגבלת הון רובד 2.

עמידה באבני דרך בהתחשב בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:

10,536	11,551
5,771	6,663
4,765	4,888

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון - ראו סעיף 3
 הון נדרש לכושר פירעון - ראו סעיף 4
 עודף

2. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר, 2017	ליום 31 בדצמבר, 2018
(מבוקר)	(מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,877	2,173
8,026	8,654

סף הון (MCR) - ראו סעיף 6.א
 הון עצמי לעניין סף הון - ראו סעיף 6.ב

¹ יעד מתעצם לפי תקופת מעבר וכרית ההון שקבע דירקטוריון החברה

סעיף 2 - מאזן כלכלי

ליום 31 בדצמבר, 2017		ליום 31 בדצמבר, 2018		מידע אודות מאזן כלכלי	
מאזן כלכלי	מאזן לפי תקינה חשבונאית	מאזן כלכלי	מאזן לפי תקינה חשבונאית		
(מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
-	415	-	526	(2)	נכסים: נכסים בלתי מוחשיים
-	2,072	-	2,190	(3)	הוצאות רכישה נדחות
1,281	1,281	1,311	1,311		רכוש קבוע
					השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח
427	818	457	848	(4)	חברות מנהלות
1,365	1,389	1,415	1,436	(4)	חברות מוחזקות אחרות
1,792	2,207	1,872	2,284		סך כל השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח
1,502	1,502	1,628	1,628		נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלוי תשואה
1,695	1,695	1,798	1,798		נדל"ן להשקעה – אחר
3,096	4,405	2,656	4,172		נכסי ביטוח משנה
1,055	1,055	1,580	1,580		חייבים ויתרות חובה
47,771	47,771	51,891	51,891		השקעות פיננסיות עבור חוזים תלוי תשואה
					השקעות פיננסיות אחרות
6,912	6,912	8,235	8,230		נכסי חוב סחירים
9,531	8,634	8,750	8,253	(5)	נכסי חוב שאינם סחירים, למעט אג"ח מיועדות
7,232	4,893	6,823	4,938	(6)	אג"ח מיועדות
916	916	1,055	1,055		מניות
1,895	1,895	1,865	1,865		אחרות
26,486	23,250	26,728	24,341		סך כל השקעות פיננסיות אחרות
2,758	2,758	3,083	3,083		מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלוי תשואה
1,124	1,124	1,092	1,092		מזומנים ושווי מזומנים אחרים
1,250	1,250	1,316	1,316		נכסים אחרים
89,810	90,785	94,955	97,212		סך כל הנכסים
52,550	52,550	57,630	57,630		סך כל הנכסים עבור חוזים תלוי תשואה
					הון
7,420	4,319	8,038	4,543		הון רובד 1 בסיסי
7,420	4,319	8,038	4,543		סך כל ההון
					התחייבויות
20,793	26,421	19,984	27,038	(1,7)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלוי תשואה
43,565	52,008	47,644	56,754	(1,7)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלוי תשואה
7,983	-	8,333	-	(1)	מרווח סיכון (RM)
2,590	763	2,729	699	(8)	התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו
2,879	2,992	2,876	3,028	(9)	זכאים ויתרות זכות
4,320	4,022	5,102	4,901	(10)	התחייבויות פיננסיות
260	260	249	249		התחייבויות אחרות
82,390	86,466	86,917	92,669		סך כל ההתחייבויות
89,810	90,785	94,955	97,212		סך כל ההון וההתחייבויות

סעיף 2א' - מידע אודות מאזן כלכלי

השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות במאזן הכלכלי חושב בהתאם להוראות הכלולות בפרק המדידה של נכסים והתחייבויות לצורכי הדוחות הכספיים, בחוזר המאוחד (קודקס הרגולציה), למעט פריטים שנקבע לגביהם אחרת בחוזר הסולבנסי, כדלהלן:

(1) התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה מחושבות, בהתאם לחלק א' פרק 4, של חוזר סולבנסי, על בסיס אומדן מיטבי (להלן – BE או Best Estimate) על בסיס הנחות שהינן בעיקר פרי השלכת הניסיון הקיים ביחס לאירועי עבר כלפי העתיד, במסגרת הסביבה בה פועלת החברה וללא מקדמי שמרנות. ככלל, בהתייחס להתחייבויות ביטוח חיים ובריאות (SLT) בוצע בהתאם לפרקטיקת החישוב של הערך הגלום של חוזי ביטוח (Embedded Value - EV) בישראל, ובהתייחס לביטוח כללי בוצע על בסיס החלק המתייחס ל-BE ב"עמדת הממונה - נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספיים".

חישוב התחייבויות הביטוח בגין ביטוח חיים ובריאות ארוך טווח בוצע על ידי היוון תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים של החברה, באמצעות מודל המיושם על מידע, הקיים במערכות התפעוליות של החברה, לגבי הכיסויים הביטוחיים, ועל הנחות דמוגרפיות, כלכליות והתנהגותיות רבות. התזרימים הצפויים כוללים לדוגמה פרמיות חזויות לאור שיעורי הביטולים הצפויים, בניכוי ההוצאות שתהיינה לחברה בגין הכיסויים לרבות עמלות לסוכנים, תביעות צפויות וכיוצא בזה.

תזרים זה מהווה לפי עקום ריבית אשר נקבע על-ידי הממונה ואשר מבוסס על התשואה לפדיון של אג"ח מדינת ישראל ("ריבית חסרת סיכון"), עם התכנסות בטווח הארוך לשיעור קבוע של 2.6% (UFR) ובתוספת מרווח (VA) אשר נקבע ע"י הממונה.

חישוב ההתחייבויות אינו כולל תזרימים בגין מכירות עתידיות, אך כולל הנחה של המשך קבלת פרמיות בגין עסקים קיימים (למעט בגין פוליסות ללא סיכון ביטוחי, לרבות חוזי השקעה). בנוסף, החישוב מניח המשך פעילות עסקית כ-"עסק חי", דהיינו שמבנה החברה לא ישתנה ולפיכך חלק מההוצאות הקבועות בעתיד לא תיוחסנה לתיק הקיים כיום, אלא לעסק חדש שצפוי להימכר בעתיד.

סביר כי תזרימי המזומנים בפועל יהיו שונים, במידה כזו או אחרת, מההערכות שבוצעו על בסיס "ההערכה המיטבית" וזאת אף אם לא יתרחש שינוי כלשהו בפרמטרים העומדים בבסיס החישוב. ראה גם סעיף 1ד' לעיל – הערות והבהרות.

כאמור, מדידת ההתחייבויות הביטוחיות במאזן הכלכלי מבוססת על היוון התזרימים העתידיים הצפויים, כולל רווח עתידי, ריבית חסרת סיכון בתוספת VA ובהתחשב ב-UFR, על בסיס הערכה מיטבית שאינה כוללת מרווחי שמרנות, כאשר לסיכון ניתן ביטוי ברכיב ה-RM שהינו התחייבות נפרדת. זאת, בשונה מהדוחות הכספיים בהן מוערכות ההתחייבויות הביטוחיות עם מרווחי שמרנות, בשיטות ובשיעורי היוון כמתואר בבאור 3ג' לדוחות השנתיים.

סעיף 2א' - מידע אודות מאזן כלכלי (המשך)

(1) התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה (המשך)

מגבלות והסתייגויות בחישוב ההערכה המיטבית

- ככלל, ההנחות שביסוד המודלים גובשו בעיקר על סמך מחקרים וניתוחים המבוססים על ניסיון החברה לאורך השנים האחרונות, אשר לא כללו אירועים קיצוניים. קיימת, אמנם, הסתברות נמוכה להתרחשות אירועים קיצוניים אך אין ביכולת החברה להעריך הסתברות זו ולא את מידת השפעתם של אירועים אלה. בהתאם לכך, אירועים כאלה לא הובאו בחשבון בקביעת ההנחות שביסוד המודלים.
- בשל העדר נתונים מספקים, בחישוב הערכה מיטבית לא הונח והחברה לא בדקה, את רמת המתאם (קורלציה) בין הנחות דמוגרפיות ותפעוליות לבין הנחות הנוגעות לתנאי השוק (למשל שיעור הריבית), מתאם אשר עלול להשפיע על ההערכה המיטבית באופן מהותי.
- קביעת ההערכה המיטבית אמורה להתבסס על הערכת התפלגות של תוצאות ההערכה האפשריות. בהיעדר נתונים סטטיסטיים מובהקים מתאימים להערכת התפלגות ההערכה המיטבית לכל הגורמים הדמוגרפיים והתפעוליים בביטוח חיים ובריאות SLT, השתמשה החברה בהנחות ריאליות של כל פרמטר ופרמטר כשלעצמו, לפי התוחלת של כל גורם רלוונטי, וללא התחשבות של תלות או התאמה בין ההנחות השונות, או בין ההנחות לפרמטרים כלכליים חיצוניים כגון מיסוי, ריבית או רמת התעסוקה במשק.
- תזרימי המזומנים העתידיים מתייחסים, במקרים רבים, לעשרות שנים קדימה. המחקרים עליהם מבוססות ההנחות שבבסיס התזרימים מבוססות על מיטב הידיעה של ההנהלה, בעיקר בהתאם למה שקרה בשנים האחרונות. קיימת מידה רבה של חוסר וודאות האם ההנחות בבסיס התזרימים אכן תממשנה.

הנחות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

אופן קביעת ההנחות

ההנחות שבבסיס החישוב נקבעו לפי האומדנים הטובים ביותר של החברה לגבי גורמים דמוגרפיים ותפעוליים רלבנטיים, ומשקפות את הציפייה של החברה לעתיד בגין גורמים אלה. ההנחות הדמוגרפיות, הכלולות בחישוב, נלקחו מתוך מחקרים פנימיים של החברה, ככל שישנם, ומתבססות על ניסיון רלוונטי ו/או על שילוב של מידע ממקורות חיצוניים, כגון מידע שהתקבל ממבטחי משנה ולוחות תמותה ותחלואה שפורסמו על ידי הממונה.

ההנחות התפעוליות (הוצאות הנהלה וכלליות) חושבו בהתאם לתוצאות מודל תמחירי פנימי שנערך בחברה לגבי הוצאות הקשורות להתחייבויות הביטוחיות הרלוונטיות, לרבות: הקצאת ההוצאות למגזרים השונים ולפעילויות השונות (הפקה, ניהול שוטף, השקעות ניהול תביעות וכיוצא בזה) והנחות לגבי אופן ההתפתחות העתידית שלהן (בהתאם למדד, היקף פרמיות, היקף נכסים וכדומה).

ההנחות העיקריות עליהן הסתמכנו בחישובים הינן כדלקמן:

(א) הנחות כלכליות

- ריבית היוון – עקום ריבית חסר סיכון אשר מבוסס על התשואה לפדיון של אג"ח מדינה בישראל (ריבית חסרת סיכון), עם התכנסות בטווח הארוך לשיעור קבוע של 2.6% (UFR) ובתוספת מרווח (VA) הכל כפי שנקבע על ידי הממונה.
- שיעור התשואה על נכסים המגבים את מוצרי ביטוח החיים תלויי התשואה הינו זהה לריבית ההיוון.
- אג"ח מיועדות מוערכות בהתאם לשווין ההוגן המביא בחשבון את שיעור הריבית הנקוב בהן ואת ההערכה המיטבית לגבי הזכאות העתידית של החברה לרכישתן.

סעיף 2א' - מידע אודות מאזן כלכלי (המשך)

(1) התחייבויות בגין חוזה ביטוח וחוזי השקעה (המשך)

הנחות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

אופן קביעת ההנחות (המשך)

(ב) הנחות תפעוליות (עבור ביטוח חיים ובריאות)

הוצאות הנהלה וכלליות – החברה ניתחה את ההוצאות אשר מיוחסות למגזרי הביטוח הרלוונטיים בדוח הכספי, וייחסה אותן למוצרים וסוגי כיסוי שונים, ולפעולות שונות כגון תפעול שוטף של הכיסויים, ניהול השקעות, טיפול בתביעות, תשלום גמלאות ועוד. מחקר ההוצאות מתעדכן מידי תקופה וסוגי ההוצאות השונות מועמסים על תזרים המזומן העתידי ביחס למשתנים הרלוונטיים כגון מספר כיסויים, כמות פרמיות, עתודות או מספר תביעות. קביעת ההוצאות העתידיות וכן אופן הקצאתן לתזרימים העתידיים כוללים בתוכם הערכות של החברה ושיקולי דעת רבים אשר משפיעים על סך ההתחייבויות.

(ג) הנחות דמוגרפיות²

- ביטולים (הפסקת תשלום פרמיה, סילוק פוליסות, משיכות)
- תמותת גמלאים
- תמותת פעילים במוצרים השונים
- תחלואה (שיעור ואורך התביעות) למוצרי סיעוד, אי כושר עבודה ובריאות
- מימוש ומסלולי גמלא

(ד) הנחות בביטוח כללי

עלות תביעות, בגין נזקים עתידיים ונזקים שאירעו אך טרם שולמה התביעה בגינם – בהתאם לניסיון העבר של החברה בענפים השונים בקשר לשיעורי התביעות, גובה התביעות וקצב תשלומי התביעות בענפים בעלי זנב ארוך.

² ההנחות המהותיות ביותר לחברה

סעיף 2א' - מידע אודות מאזן כלכלי (המשך)

נכסים והתחייבויות אחרים:

- (2) **נכסים בלתי מוחשיים** - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן א', חברת ביטוח תעריך נכסים בלתי מוחשיים בשווי אפס.
- (3) **הוצאות רכישה נדחות** - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן א', חברת ביטוח תעריך הוצאות הרכישה בשווי אפס. יצוין כי שווי הרווחים העתידיים הגלומים בחוזי הביטוח הובא בחשבון בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח.
- (4) **השקעה בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח** - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ב', החישוב נעשה בשיטת השווי המאזני המותאם, בהתאם להוראות החוזר לעניין חברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח. בהתאם לשיטה זו נכלל חלקה של החברה בחברות המוחזקות על בסיס חלקה היחסי בעודף הנכסים על התחייבויות שלהן, המחושב בהתאם לערך הכלכלי של הנכסים וההתחייבויות בהתאם להנחיות החוזר, המחושב על בסיס הדוחות הכספיים שלהן לאחר מחיקת הנכסים הבלתי מוחשיים. בחברות מוחזקות בהן המאזן הכלכלי משקף עודף התחייבויות על נכסים, שווי ההשקעה יעמוד על אפס ולא יהיה שלילי וזאת כאשר ערכה במאזן החשבונאי חיובי. הערך הכלכלי של החברות המוחזקות אינו כולל את הרווחים הגלומים בחברות אלו. בחברה המנהלת נוסף לערך הכלכלי 35% מיתרת ההפרש המקורי המתייחס לחברה זו.
- (5) **נכסי חוב בלתי סחירים** - בהתאם לחלק א' פרק 1, שווים ההוגן של נכסי חוב בלתי סחירים מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.
- (6) **אג"ח מיועדות** - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ה', חברת הביטוח מבצעת התאמה לערכן של אג"ח מיועדות למאזן הכלכלי.
- (7) **התחייבויות תלויות** - לעניין השווי של התחייבויות תלויות במאזן הכלכלי ראה סעיף 2.2.ב לעיל.
- (8) **התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו** בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ג', החישוב הנו על בסיס הפער בין השווי שיוחס לנכסים וההתחייבויות במאזן הכלכלי לבין השווי שמיוחס להם לצרכי מס בהתאם להוראות ההכרה, המדידה וההצגה של תקן חשבונאות בינלאומי 12 (IAS 12). הכרה בנכסי מיסים נדחים תתאפשר רק אם החברה תעמוד במבחנים הכלולים בחוזר הסולבנסי, וזאת בנוסף על המבחנים הכלולים בתקן החשבונאות האמור.
- (9) **זכאים ויתרות זכות** - בהתאם לחלק א' פרק 1, חלק מהיתרות בסעיף זה חושבו בהתאם לעקרונות הכלליים לעניין המאזן הכלכלי.
- (10) **התחייבויות פיננסיות** - בהתאם לעקרונות הכלליים שנקבעו בחוזר סולבנסי ובכפוף להנחיה חלק א' פרק 3 לפיה אין לקחת בחשבון שינויים שחלו בסיכון אשראי של החברה אלא רק בגין שינויים בריבית חסרת סיכון. כלומר, ריבית ההיוון הינה ריבית חסרת סיכון בתוספת המרווח ביום ההנפקה.

סעיף ב' - הרכב התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

ליום 31 בדצמבר 2018		
אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות		
שייר	ביטוח משנה (מבוקר)	ברוטו
מיליוני ש"ח		

11,454	(246)	11,208	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)
5,863	2,913	8,776	חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)
17,317	2,667	19,984	סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
47,655	(11)	47,644	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה - חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)
64,972	2,656	67,628	סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

ליום 31 בדצמבר 2017		
אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות		
שייר	ביטוח משנה (מבוקר)	ברוטו
מיליוני ש"ח		

12,233	(84)	12,149	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)
5,452	3,192	8,644	חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)
17,685	3,108	20,793	סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
43,577	(12)	43,565	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה - חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)
61,262	3,096	64,358	סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

סעיף ג' - דוח תנועה באומדן מיטבי (BE) בשייר של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)

ליום 31 בדצמבר, 2017	ליום 31 בדצמבר, 2018	
(מבוקר)	(מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
47,817	55,810	אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT) ליום 1 בינואר
(57)	(86)	השפעת שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
(740)	(636)	תזרים ריאלי שצפוי להשתחרר
2,967	1,857	השפעת הסטיות מהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
2,439	2,293	עסקים חדשים
152	583	השפעת אינפלציה
3,147	(640)	השפעת שינויים בהנחות כלכליות וסטיות מההנחות הכלכליות
85	(72)	השפעת שינויים אחרים
55,810	59,109	אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT) ליום 31 בדצמבר

(א) השפעת שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות - סעיף זה כולל את השינוי בהתחייבויות הנובע משינוי בבסיס ההנחות שהיו בשימוש בסוף שנה קודמת מול ההנחות שבשימוש בסוף שנת הדיווח.

(ב) תזרים ריאלי שצפוי להשתחרר - סעיף זה כולל את התזרים החוזי שהיה גלום ביתרת הפתיחה והיה צפוי להשתחרר בשנת הדיווח.

(ג) השפעת הסטיות מהנחות תפעוליות ודמוגרפיות - סעיף זה כולל את הפער בין חישוב האומדן המיטבי של ההתחייבויות על סמך ההנחות העדכניות לבין הניסיון בפועל במהלך שנת הדיווח.

(ד) עסקים חדשים - סעיף זה כולל את ההשפעה על האומדן המיטבי של ההתחייבויות עקב מכירת חוזי ביטוח חדשים.

(ה) השפעת אינפלציה - סעיף זה כולל את השפעת האינפלציה בשנת הדיווח על יתרת הפתיחה. השפעה זו נובעת בעיקר מתנאי החוזים הכוללים הצמדה למדד.

(ו) השפעת שינויים בהנחות כלכליות וסטיות מההנחות הכלכליות - סעיף זה כולל את השינוי באומדן המיטבי של ההתחייבויות הנובע משינוי בבסיס ההנחות שהיו בשימוש בסוף שנה קודמת מול ההנחות שבשימוש בסוף שנת הדיווח וכן את הפער בין חישוב האומדן המיטבי של ההתחייבויות על סמך ההנחות העדכניות לבין הניסיון בפועל במהלך שנת הדיווח.

(ז) השפעת שינויים אחרים - סעיף זה כולל שינויים אחרים, לרבות: עדכונים במודל ובבסיס הנתונים.

סעיף 3 - הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

ליום 31 בדצמבר, 2018

בהתחשב בהוראות בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	הון רובד 1				הון עצמי ניכויים מהון רובד 1 (א) הפחתות (ב) חריגה ממגבלות כמותיות (ג) הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (ד) מתוך זה - סכום רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP) לאחר מס
	סה"כ	הון רובד 2	הון רובד 1 נוסף	הון רובד 1 בסיסי	
(מבוקר)					
מיליוני ש"ח					
12,106	12,106	3,694	374	8,038	
(193)	(193)	-	-	(193)	
(61)	(61)	(61)	-	-	
(301)	-	-	-	-	
11,551	11,852	3,633	374	7,845	
	8,640			8,640	

ליום 31 בדצמבר, 2017

בהתחשב בהוראות בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	הון רובד 1				הון עצמי ניכויים מהון רובד 1 (א) הפחתות (ב) חריגה ממגבלות כמותיות (ג) הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (ד) מתוך זה - סכום רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP) לאחר מס
	סה"כ	הון רובד 2	הון רובד 1 נוסף	הון רובד 1 בסיסי	
(מבוקר)					
מיליוני ש"ח					
11,062	11,062	3,250	392	7,420	
(162)	(162)	-	-	(162)	
(88)	(88)	(88)	-	-	
(276)	-	-	-	-	
10,536	10,812	3,162	392	7,258	
	8,332			8,332	

(א) ניכויים מהון רובד 1 - בהתאם להגדרות "הון רובד 1 בסיסי" בנספח לחוזר סולבנסי, ניכויים אלה כוללים את סכום הנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות בשל חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה בניגוד לתקנות כללי ההשקעה, סכום השקעה עצמית במניות רגילות וסכום דיבידנד שהוכרז לאחר יום הדוח ועד ליום הפרסום לראשונה של הדוח.

(ב) הפחתות - בהתאם להוראות פרק 6 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח" של חוזר סולבנסי.

(ג) חריגה ממגבלות כמותיות - בהתאם להוראות פרק 2 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברות ביטוח" של חוזר סולבנסי.

סעיף 3 - הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (המשך)

(ד) הרכב הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

ליום 31 בדצמבר, 2017	ליום 31 בדצמבר, 2018	
(מבוקר)	(מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
7,258	7,845	הון רובד 1:
		הון רובד 1 בסיסי
392	374	הון רובד 1 נוסף:
		מכשירי הון ראשוני מורכב
392	374	סך הון רובד 1 נוסף
7,650	8,219	סך הון רובד 1
		הון רובד 2:
2,251	2,766	מכשירי הון משני מורכב
818	803	מכשירי הון שלישוני מורכב
93	64	מכשירי הון משני נחות
3,162	3,633	סך הון רובד 2
10,812	11,852	סך הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

סעיף 4 - הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

ליום 31 בדצמבר, 2017	ליום 31 בדצמבר, 2018	
(מבוקר)	(מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
		הון נדרש בסיסי לכושר פירעון BSCR
4,561	5,019	הון נדרש בשל רכיב סיכון שוק
217	230	הון נדרש בשל רכיב סיכון צד נגדי
4,046	4,202	הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח חיים
6,947	7,113	הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח בריאות (NSLT + SLT)
1,667	1,788	הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח כללי
(5,896)	(6,236)	השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון
11,542	12,116	
		סה"כ הון נדרש בסיסי לכושר פירעון BSCR
390	392	הון נדרש בשל סיכון תפעולי
(2,590)	(2,729)	התאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה
		הון נדרש בשל חברות מנהלות
131	141	הראל פנסיה וגמל בע"מ
10	10	קרן החיסכון לצבא הקבע-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
10	10	לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ
151	161	
		סה"כ הון נדרש בשל חברות מנהלות
9,494	9,940	
8,879	9,519	
		סה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
		סה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR) בהתחשב בהתאמת תרחיש מניות
		סה"כ הון נדרש לכושר פירעון בהתחשב בהוראות לתקופת הפריסה
		(70% בשנת 2018 ו-65% בשנת 2017) מסה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
5,771	6,663	ובהתאמת תרחיש מניות

סעיף 5 - סף הון (MCR)

לימים 31 בדצמבר, 2017		לימים 31 בדצמבר, 2018		
(מבוקר)		(מבוקר)		(א) סף הון (MCR)
מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		
89	30	30	89	הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח
1,877	2,173	2,173	1,877	סף הון לפי נוסחה CRM
1,443	1,666	1,666	1,443	גבול תחתון (25% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה)
2,597	2,998	2,998	2,597	גבול עליון (45% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה)
1,877	2,173	2,173	1,877	סף הון לאחר מגבלות (MCR)

לימים 31 בדצמבר 2018			
סה"כ	הון רובד 2	הון רובד 1	
מבוקר			
מיליוני ש"ח			
11,852	3,633	8,219	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון לפי סעיף 4
(3,198)	(3,198)	-	חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון (*)
8,654	435	8,219	הון עצמי לעניין סף הון

(*) בהתאם להוראות פרק 3 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח" בחוזר סולבנסי, הון רובד 2 לא יעלה על 20% מ-MCR.

לימים 31 בדצמבר 2017			
סה"כ	הון רובד 2	הון רובד 1	
מבוקר			
מיליוני ₪			
10,812	3,162	7,650	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון לפי סעיף 4
(2,786)	(2,786)	-	חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון (*)
8,026	376	7,650	הון עצמי לעניין סף הון

(*) בהתאם להוראות פרק 3 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח" בחוזר סולבנסי, הון רובד 2 לא יעלה על 20% מ-MCR.

14 ביולי, 2019

אדוה ענבר מנהלת הסיכונים	מישל סיבוני מנכ"ל	יאיר המבורגר יו"ר הדירקטוריון	תאריך
-----------------------------	----------------------	----------------------------------	-------